

Sygn. akt I PK 23/15

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa A. S.
przeciwko Akademii Sztuk Pięknych w Ł.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 października 2015 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Ł.
z dnia 7 października 2014 r.,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 120 zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka A. S. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 7 października 2014 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisu postępowania:
art. 227 k.p.c., w związku z art. 217 § 1 k.p.c. i w związku z art. 308 § 1 k.p.c.,
przez niewłaściwe zastosowanie skutkujące bezpodstawnym oddaleniem
zgłoszonego przez powódkę wniosku o dopuszczenie dowodu z nagrania
utrwalonego na płycie CD, wskutek błędnego uznania go przez Sąd za „nielegalny”,
przy jednoczesnym braku wskazania miarodajnej podstawy jego bezprawności i
nieprzydatności oraz w sytuacji gdy strona przeciwna nie podważyła wiarygodności

tego dowodu, nie przedstawiła przeciwdowodu oraz przyznała, że zdarzenie objęte nagraniem istotnie miało miejsce; mające istotny wpływ na wynik sprawy wobec nieuwzględnienia przez Sąd kluczowego dowodu wykazującego fikcyjność przyczyny rozwiązania umowy o pracę ujętej w wypowiedzeniu pracodawcy oraz wskazującego rzeczywistą przyczynę rozwiązania tej umowy, niemieszczącą się w katalogu przyczyn uzasadnionych; naruszenie przepisu art. 385 k.p.c., przez niewłaściwe zastosowanie, mające istotny wpływ na wynik sprawy wobec oddalenia apelacji jako niezasadnej, pomimo zasadności podniesionych w niej zarzutów naruszenia przepisów postępowania i prawa materialnego; art. 162 k.p.c., przez błędną wykładnię w postaci uznania, że brak zgłoszenia zastrzeżenia przez stronę wobec oddalenia wniosku dowodowego, pozbawia Sąd drugiej instancji możliwości dopuszczenia tego dowodu w postępowaniu apelacyjnym, a także naruszenie prawa materialnego art. 45 § 1 k.p., przez jego wadliwe niezastosowanie w sprawie i brak uznania wypowiedzenia umowy o pracę za niezasadne, pomimo że z przedstawionego przez strony materiału dowodowego wynikało bezspornie, że podana w oświadczeniu pracodawcy przyczyna rozwiązania umowy o pracę była fikcyjna, zaś rzeczywisty (niezasadny) powód wypowiedzenia został przez pracodawcę zatajony.

Skarżąca zarzuciła także naruszenie prawa materialnego ustanawiającego przesłanki, które powinny być podstawą oceny prawidłowości wykonywania obowiązków pracowniczych przez powódkę, tj. niewłaściwe zastosowanie: przepisu art. 34 ust. 3 ustawy o finansach publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.), przez niezasadną akceptację przez Sąd Okręgowy zastosowania przez Sąd pierwszej instancji przewidzianego w tym przepisie wymogu dokonania zmian w rocznym planie finansowym jako warunku zmiany wysokości przychodów/kosztów jednostki - do stanu faktycznego i postępowania powódki z 2011 r., pomimo że przepis powyższy uchylony został z dniem 1 stycznia 2010 r. nowelizacją ustawy o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241), a nie został wprowadzony w nowym brzmieniu ustawy; art. 28 ust 8 w związku z art. 3 ust. 1 pkt. 16 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.), przez jego niezastosowanie - pomimo zaistnienia ku temu podstaw, a w konsekwencji uznanie przez Sądy obu

instancji naruszenia przez powódkę enigmatycznie ujmowanej „procedury pozwanego” przez postawienie powódce bezzasadnego wymagania zabezpieczenia wyodrębnionych środków na inwestycję częściową w zakresie ścianek „C.”, podczas gdy przepis ustawy kwalifikuje tę pozycję jako fragment inwestycji głównej, tj. środek trwały w budowie (całość nieruchomości „C.”), którego koszt wytworzenia obejmuje ogół kosztów poniesionych przez jednostkę za okres budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia - bez wyodrębniania części składowych kosztu.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że „istnieje potrzeba wykładni art. 227 k.p.c., w związku z art. 217 § 1 k.p.c. i w związku z art. 308 § 1 k.p.c. budzącego poważne wątpliwości (...), a niezależnie od tego - wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów” oraz „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a mianowicie: czy w postępowaniu cywilnym istnieje podstawa do stwierdzenia niedopuszczalności dowodu z uwagi na źródło jego pochodzenia lub sposób jego pozyskania, a w konsekwencji oddalenia w tym zakresie wniosku dowodowego w odniesieniu do nagrania rozmowy osób, dokonanego bez wiedzy lub zgody jednego z rozmówców - czy też nie ma podstawy do stwierdzenia niedopuszczalności takiego dowodu i oddalenia wniosku strony o dopuszczenie dowodu w oparciu o taki środek dowodowy”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej

art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Na wstępie rozważań podkreślić należy, że w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy z dwóch względów nie uwzględnił zarzutu apelacyjnego naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 227 k.p.c. w związku z art. 217 § 1 k.p.c. w związku z art. 308 § 1 k.p.c., powołującego się na niedopuszczenie zawnioskowanego przez powódkę dowodu w postaci nagrania utrwalonego na płycie CD. Po pierwsze, za Sądem pierwszej instancji uznał, że dowód ten został pozyskany na skutek nielegalnych działań powódki (potajemne nagranie rozmowy), po drugie zaś podkreślił, że sprzeciwia się temu art. 162 k.p.c., bowiem po oddaleniu wniosku dowodowego w tej kwestii przez Sąd pierwszej instancji profesjonalny pełnomocnik powódki nie wniósł stosownego zastrzeżenia.

Zgodnie z art. 162 k.p.c., strony mogą w toku posiedzenia, a jeżeli nie były na nim obecne - na najbliższym posiedzeniu, zwrócić uwagę sądu na uchybienia przepisom postępowania, wnosząc o wpisanie zastrzeżenia do protokołu, przy czym strona, która zastrzeżenia nie zgłosiła, traci prawo powoływania się na to uchybienie w dalszym toku postępowania, chyba że chodzi o przepisy postępowania, których naruszenie sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu albo, że strona uprawdopodobni, iż nie zgłosiła zastrzeżeń bez swojej winy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że zgodnie z tym przepisem, strona nie może skutecznie zarzucać w apelacji uchybienia przez sąd pierwszej instancji przepisom postępowania, polegającego na wydaniu postanowienia, które może być zmienione lub uchylone stosownie do okoliczności (w tym postanowienia oddalającego wnioski dowodowe stron), jeżeli nie zwróciła uwagi sądu na to uchybienie w toku posiedzenia, a w razie nieobecności - na najbliższym posiedzeniu, chyba że niezgłoszenie zastrzeżenia nastąpiło bez jej

winy (zob. np. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., III CZP 55/05, OSNC 2006 nr 9, poz. 144 i z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 50/08, OSNC 2009 nr 7-8, poz. 103 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 sierpnia 2009 r., I CSK 13/09, LEX nr 1211185; z dnia 24 września 2009 r., IV CSK 185/09, OSNC-ZD 2010 nr B, poz. 65, z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 286/09, OSNC 2010 nr 9, poz. 125; z dnia 17 kwietnia 2013 r., I CSK 447/12, LEX nr 1341647). W judykaturze Sądu Najwyższego prezentowane jest również stanowisko, że ograniczenia wynikające z treści art. 162 k.p.c. obejmują wyłączenie działania strony, co nie niweczy uprawnień Sądu drugiej instancji w zakresie możliwości dopuszczenia pominiętych dowodów w postępowaniu odwoławczym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2012 r., II PK 215/11, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 106; z dnia 2 lipca 2009 r., I UK 37/09, LEX nr 529678).

Powołując się na to ostatnie stanowisko, skarżąca nie dostrzega, że obie grupy orzeczeń dotyczą odmiennych sytuacji procesowych. W pierwszej, chodzi o zarzuty strony (w apelacji, skardze kasacyjnej) związane z oddaleniem jej wniosków dowodowych, w drugiej zaś o zarzuty strony przeciwnej kwestionujące przeprowadzenie takich dowodów przez Sąd drugiej instancji. W tym drugim przypadku, chodzi więc o to, że sąd drugiej instancji ma uprawnienie do przeprowadzenia dowodu, którego Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił (wydając formalne postanowienie o oddaleniu wniosku dowodowego, do którego nie zgłoszono zastrzeżenia), a strona uprawnienia tego nie może kwestionować w oparciu o zarzut naruszenia art. 162 k.p.c. Uprawnienie do dopuszczenia dowodów z inicjatywy własnej sądu nie przeczy pogładowi, że strona nie może skutecznie powoływać się na niezasadne oddalenie jej wniosku dowodowego w apelacji bądź w skardze kasacyjnej, jeśli nie zgłosiła zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c.

W tym kontekście podkreślić należy, że problem o charakterze prawnym, to problem powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć jednocześnie charakter uniwersalny, przez co należy rozumieć, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Jednocześnie, chodzi o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21

maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z dnia 24 lutego 2005 r., III PK 6/05, LEX nr 513003). Inaczej rzecz ujmując, problem prawny przedstawiany w ramach wątpliwości interpretacyjnych wynikających z rozbieżnego orzecznictwa sądów bądź ujęty jako istotne zagadnienie prawne występuje w sprawie tylko wtedy, gdy od ocena prawna Sądu Najwyższego będzie miała wpływ na rozstrzygnięcie skargi kasacyjnej. Taka zaś zależność w niniejszej sprawie nie występuje, bowiem prawidłowa wykładnia i zastosowanie przez Sąd drugiej instancji art. 162 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 k.p.c. tamuje drogę do merytorycznej oceny zasadności oddalenia wniosku dowodowego, a co za tym idzie, oceny dopuszczalności w postępowaniu cywilnym dowodów uzyskanych w sposób bezprawny w aspekcie naruszenia art. 227 k.p.c. w związku z art. 217 § 1 k.p.c. w związku z art. 308 § 1 k.p.c.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 11 ust. 1 pkt 1 w związku z 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490).